

N:o 46.

Ank. till Riksd. kansli den 26 april 1906, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner angående dels revision af konkurslagen m. m., dels ock tillägg till 73 § i samma lag.

Lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft tvenne särskilda, till utskottet hänvisade motioner, väckta inom Andra Kammaren under n:o 90 af herr *C. J. F. Ljunggren* och under n:o 33 af herr *J. Ericsson* i Vallsta.

I förstnämnda motion anföres:

»Vid sistlidna års lagtima riksdag väckte jag motion (n:o 53) om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående revision af konkurslagen m. m. äfvensom rörande utredning om lämpligheten af ett nytt rättsinstitut, »ackordsförhandling utan konkurs».

Herr Ljunggrens motion.

Lagutskottets utlåtande är anmärkningsvärdt i det hänseendet, att majoritetens hemställan föranledt icke mindre än nio af utskottets ledamöter att reservera sig mot olika delar af utlåtandet, hvarjämte fyra medlemmar afgifvit en reservation i nära öfverensstämmelse med motionens syfte och dessutom två medlemmar reserverat sig »in blanco».

Utskottets hemställan var af följande lydelse:

att Riksdagen, med anledning af förevarande motion, ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t taga under

Bih. till Riksd. Prot. 1906. 7 Saml. 40 Häft. (N:o 46).

ompröfning, dels huruvida icke ändringar böra ske i gällande konkursbestämmelser i syfte att insolvent person må kunna tidigare än nu kan ske försättas i konkurs, att s. k. fattigkonkurser må undvikas, att konkursutredningen må förkortas och att en lämpligare konkursförvaltning må äga rum, dels ock huruvida icke stadganden om s. k. ackordsförhandling utan konkurs böra införlifvas med vår rätt, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill utredningen må anses gifva anledning.

De fyra reservanternas hemställan lydde sålunda:

att Riksdagen i anledning af förevarande motion måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t föranstalta om revision af konkurslagen med dithörande författningar, hvarvid äfven frågan om ackordsförhandling utan konkurs synes böra tagas under ompröfning, samt därefter för Riksdagen framlägga det förslag, till hvilket nämnda revision kan gifva anledning.

Alldenstund motionen förekom till behandling i Riksdagen så sent som den 15 maj, tillät tiden knappast en ingående debatt i frågan, hvadan jag, ehuru väl motionär, fann mig föranlåten att biträda ett yrkande om afslag å motionen under förhoppning att, då densamma åter väcktes utsikter, kunde förefinnas att ernå något med motionens syfte öfverensstämmande beslut.

Jag vågar därför återupptaga min motion redan nu, därtill föraneldd af öfvertygelsen, att frågan om en allmän eller i allt fall mycket omfattande revision af konkurslagen blifvit så aktuell, att dröjsmål härutinnan verkligen kan föranleda både ekonomisk förlust och allvarlig misströstan hos ett stort flertal af landets köpmän, hvilka hittills rönt olägenheter till följd af den föråldrade konkurslagstiftningen och hos hvilka därför krafvet på dess revision varit ofta och kraftigt spordt.

Man kunde ju tycka, att de år från år vidtagna ändringar och förbättringar i konkurslagen skulle kunnat tillfredsställa dessa allmänna kraf, men så är långt ifrån förhållandet, så länge ej själfva grunden omändrats.

På de partiella reformernas väg lär man sannerligen icke vinna hvad som önskas, nämligen *enklare*, *billigare* och *snabbare* konkursutredning än som med nu gällande lag i allmänhet kan åstadkommas. Detta torde knappast låta sig göra utan en genomgående omgestaltning af själfva grundprinciperna för konkursväsendet; och synes mig därför, att ett revisionsarbete bör verkställas på ett härutaf betingadt vidsträckt program. Till stöd för min åsikt härutinnan tillåter jag mig anföra det väsentligaste af hvad jag yttrade i min förra motion.

1:o. Erfarenheten har visat, att det stundom kan vara förenadt med stor svårighet att få en gäldenär att afstå sina tillgångar till konkurs.

En insolvent gäldenär kan sålunda i förhoppning om förbättrade konjunkturer uppehålla sin affär långt utöfver den tidpunkt, då han för länge sedan hade bort till borgenärernas förnöjande afstå sina tillgångar. Genom detta tillvägagångssätt skadar han såväl sig själf som fordringsägarna och kan dessutom åsamka sig ansvar. I rättens och den allmänna moralens intresse torde därför vara nödvändigt, att ändring i antydd riktning åstadkommes.

2:o. Erfarenheten har visat, att man genom verkställighetsproceduren enligt utsökningslagen i många fall icke vinner något, då tillgångarna först komma fram under trycket af gäldenärseden i konkurs, men gäldenären med nu gällande lagstiftning genom öfverklagande af domen rörande fordringsanspråket länge kan förhindra konkurs.

3:o. Erfarenheten har både ofta och tydligt ådagalagt, att långsamheten vid afvecklingen af en konkurs, de med utredningen i regel förknippade oproportionerligt höga omkostnaderna samt de understundom mindre köpmansmässigt ledda realisationerna af konkursmassans tillgångar åsamkat fordringsägarna afsevärda förluster och andra olägenheter, som hade kunnat förebyggas, om annan ordning för konkursutredningen hade förefunnits.

Hvad härvidlag genom lagstiftning kan åtgöras, skulle verka synnerligen godt för både gäldenär och borgenärer, och tillfredsställelsen skulle i våra köpmanskretsar blifva allmän, om Riksdagen ville beakta sådana reformer i konkursväsendet, som kunde medföra förbättringar i här antydd riktning.

Ifrågasätts kan, huruvida icke ombudsmannainstitutionen borde utbytas mot en ändamålsenligare kontrollanordning eller, om den nuvarande anses böra bestå, i allt fall undergå sådan omgestaltning, att ändamålet med den i lagen afsedda »sakförståndiga» kontrollen från rättens sida vunnas, utan att kostnaderna härför, såsom nu oftast är fallet, blefve oskäligt betungande för borgenärerna.

4:o. Erfarenheten har visat, att behof förefinnes för omarbetning af lagstiftningen rörande konkursförbrytelser i syfte att ohederliga och vårdslösa gäldenärer må träffas af lagens straff. Såsom det nu är, gå ofta vårdslösa gäldenärer fria från åtal, enär åtalsrätten tillkommer enskild borgenär, och man vet ju, huru motbjudande det är att sätta i gång ett dylikt personligt åtal, på hvilket kan följa frihetsstraff. Därför borde helt visst tillses, om icke åtalsrätten i dylika fall lämpligen

borde lämnas — utom åt den enskilde borgenären — jämväl åt konkursförvaltningen såsom sådan eller åt offentlig myndighet.

Förra årets Riksdag har i ett annat afseende beslutat åtalsrättens öfverflyttande till allmän åklagare, då brottet af målsäganden till åtal angifvits, i anledning hvaraf liknande förfarande äfven kan väntas be-
träffande åtal af vårdslös gäldenär.

5:o. Erfarenheten har äfven ådagalagt behovet af en sådan omgestaltning af formerna för afveckling af gäldbundet bo. Ett ackordsinstitut under lagens skydd måtte kunna bereda möjlighet för gäldenär att utan konkurs få sina affärer afvecklade till borgenärernas fromma.

Redan 1902 års lagutskott yttrade med anledning af då väckt motion härom, att det skulle ställa sig svårt att inpassa nämnda ackordsinstitut till nu gällande konkurslag och lagstiftning i öfrigt, men saken ställer sig helt annorlunda, då nu frågan om en mera allmän revision af konkurslagen uppställes, vid hvilket förhållande det således kan förefalla enklare att åstadkomma en för det nya ändamålet afpassad lagstiftning, än om densamma skulle, såsom föregående framställningar afsett, lämpas efter gällande lagar.

I betraktande af de beaktansvärda fördelar, som det ifrågasatta ackordsinstitutet skulle kunna gifva, lär man hafva anledning förvänta, att landets handels- och industriidkare med tacksamhet skola behjerta Riksdagens eventuella bifall till framställningen om utredningen härutinnan.

Att fördelarna af den antydda ackordsförhandlingen utan konkurs verkligen kunna vara synnerligen förtjänta af Riksdagens uppmärksamhet torde framgå däraf, att man med denna anordning kunde vinna

dels en angenämare, snabbare och billigare afvecklingsform än konkurs för den hederlige, men af motgångar drabbade gäldenären,

dels en sakförständig realisation af boet, som på samma gång gäfve större utbyte för borgenärerna och verkade mindre störande för andra köpmän å platsen.

Med hänvisning till hvad förra årets lagutskott och reservanter anfört såsom stöd för en del af mina då framställda önskemål och med åberopande af de af mig här ofvan antydda hufvudpunkter, tillåter jag mig uttala den förhoppning, att vid en revision af konkurslagen uppmärksamheten bland annat ägnas däråt,

att en riktig affattning gifves åt konkursorsakerna,

att institutionen med rättens ombudsman på lämpligaste sätt reformeras,

att konkursförvaltningen ordnas i mindre byråkratiska, men mera praktiska former än som nu finnas,

att utvägar sökas för ernående af större garanti för hastigare och fördelaktigare resultat af konkursutredningar,

att ålägganden stadgas för konkursförvaltningen att oafsedt gifna fullmakter städse underrätta borgenärerna om för dem betydelsefulla data och fakta, såsom anmärkningar mot bevakning, tid för utdelning m. m., samt

att stadgande möjligen ernås rörande obligatorisk revision af konkursutredning, åtminstone i konkurser af någon större omfattning.

Med stöd af hvad jag sålunda anfört, får jag vördsamt hemställa, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t föranstalta om revision af konkurslagen med dithörande författningar i den omfattning, som kan prövas erforderlig, hvarvid äfven frågan om ackordsförhandling utan konkurs synes böra tagas under ompröfning, samt därefter för Riksdagen framlägga förslag i ämnet.»

I denna motions syfte hafva herrar *S. H. Kvarnzelius*, *K. G. Karlsson* i Göteborg, *F. E. Neess*, *E. O. V. Wavrinsky* i Stockholm, *C. H. P. af Burén*, *E. A. Nilson* i Örebro, *J. Jeansson* i Kalmar och *F. O. Berg* i Göteborg instämt.

Herr *Ericssons* motion är af följande lydelse:

»Uti konkurslagen § 71 föreskrifves, i hvilken ordning anmärkning kan göras mot borgenärs bevakade fordran uti konkursbo, och i de närmast efter följande paragraferna bestämmes, hur vidare skall förfaras, där anmärkning mot fordran blifvit gjord, men det synes mig, som skulle ett tillägg till § 73 böra göras i syfte att bättre än som skett skydda fordringsägares rätt.

Herr Ericssons motion.

Det förhåller sig ju ofta så, att borgenär och gäldenär äro bosatta på vidt skilda orter och att borgenären vid sådant fall pr post insänder sin bevakningsinläga. I förvissning om att bevakningen är riktig och i förhoppning således om att någon anmärkning mot densamma icke rimligtvis kan göras, lefver borgenären i den tron, att han skall få sin utdelning, när konkursen väl en gång blir utredd. Men när så konkursen — kanske efter åratals förlopp — kan afslutas, så finner han, att anmärkning, kanske af någon formell anledning, blifvit gjord mot hans bevakning och att densamma på grund däraf utaf rätten under-

känts och att detta måhända icke behöft ske, därest han varit närvarande och försvarat sin sak.

Att förebygga en sådan eventualitet vore enligt mitt förmenande synnerligen lätt genom att i slutet af § 73 införa ett stadgande om att rättens ombudsman skulle vara skyldig att underrätta den borgenär, mot hvars bevakning anmärkning blifvit gjord, såväl om anmärkningen som ock om dag för förlikningssammanträdet.

På grund af hvad jag sålunda i korthet anført, får jag vördsamt föreslå, att Riksdagen ville till § 73 konkurslagen foga ett ytterligare moment af följande innehåll:

Rättens ombudsman åligge att ofördröjligen därefter till borgenär, mot hvilken bevakning jäf gjordt är, med allmänna posten afsända skriftlig underrättelse om jäfvet samt om den dag, som för parternas sammankomst inför ombudsmannen blifvit jämlikt 71 § utsatt.

Skulle lagutskottet, till hvilket min motion torde hänvisas, finna motionens syfte beaktansvärdt men det af mig framställda förslaget i något afseende olämpligt, så anhålles, det utskottet ville däruti göra de förändringar, som utskottet kan finna skäligt.»

Med anledning af herr Ljunggrens förevarande motion hafva till lagutskottet ingifvits särskilda skrivelser från Göteborgs börssällskap, Handelsföreningens i Göteborg fullmäktige, Skånes handels-, industri- och sjöfartskammars arbetsutskott, Stockholms köpmannaförenings handelskammare och Sveriges allmänna handelsförening. I skrivelserna från de tre förstnämnda korporationerna uttalas endast i mera allmänna ordalag anslutning till herr Ljunggrens motion och vitsordas behofvet af en allmän revision af konkurslagen. I de två sistnämnda korporationernas skrivelser lämnas åter en närmare framställning om de olika punkter, i hvilka gällande konkurslag ur affärlifvets synpunkt anses böra undergå förändring, och finner utskottet därför, att desamma må såsom en komplettering af motionen här ordagrant inflyta:

»Till Lagutskottet.

Med afseende å den vid nästlidet års lagtima riksdag väckta motion om revision af konkurslagstiftningen och därmed i samband stående lagrum tillät sig Stockholms köpmannaförenings handelskammare att med skrifvelse den 31 mars 1905 till lagutskottet öfverlämna

en promemoria angående anmärkningar, hvilka särskildt från köpmanssynpunkt syntes vara att göra mot gällande konkurslagstiftning.

Då motion i enahanda ämne jämväl nu föreligger till utskottets behandling, har handelskammaren ansett sig böra härigenom uttala sin liffiga anslutning till motionens syfte och tillika här nedan å nyo framhålla en del önskemål, som i afseende å en blifvande revision af konkurslagstiftningen synas handelskammaren vara särskildt beaktansvärda.

1:o). Bestämmelserna i 1 kap. konkurslagen beträffande förutläggningarna för, att en gäldenär skall kunna försättas i konkurs, verka i flere punkter otillfredsställande. Då domstolarne — på grund af såväl praxis som gällande bevisteori — synas ställa för stora anspråk på bevisningen, äro stadgandena i 2 §, 3 §, första punkten, och 4 §, första stycket, icke af den verkan, som lagstiftaren torde hafva tänkt sig. Att detta skall vara af stort men, inses lätt, om man tänker på betydelsen däraf, att en gäldenär under kritiska omständigheter varder i rätt tid försatt i konkurs.

Beträffande 4 §, andra stycket, anmärkes särskildt, dels att orden »i vittnens närvaro» gifvit anledning till den tolkningen, att borgenär eller särskild representant för honom skall vara vid kraf tillstådes, hvarför kraf genom två stämningmän ej ansetts till fyllest, dels att protesterad växel icke i annat fall ger befogenhet till konkursansökan efter en vecka, än då gäldenären vid protesten anträffats. Sådan ändring af lagen, att konkurs efter en vecka kunde sökas å protesterad växel, antingen köpmannen vid protesten träffats eller ej, vore önskelig.

2:o). Tydlig lag, att utlänning kan här i riket sättas i konkurs, äfvensom att hustru, som i eget namn idkar näring, må kunna utan mannens hörande sättas i konkurs, kräfves, då mycken osäkerhet råder på grund af bristfälliga bestämmelser härutinnan.

3:o). Bestämmelsen i 5 §, andra stycket, borde ej äga tillämpning på köpman. På grund af bevisskyldigheten, som utan pantens realisation är nästan omöjlig att fullgöra, synes här föreligga en alltför långt gående inskränkning i den eljest gällande rätten till konkursansökning.

4:o). Lagens bestämmelser angående rymning torde vara alltför milda. Önskligt vore, att borgenärerna tillerkändes rätt att anlita allmänna åklagarens hjälp för gäldenärens återhämtande och åtalande äfven på ett tidigare stadium, än i 23 kap., 5 § strafflagen sägs.

5:o). Fråga torde vara, huruvida ej reglerna för återvinning skulle utan väsentligt men för rättssäkerheten kunna något utvidgas till konkursboets förmån. I hvarje fall torde gäldenärs afhändande af tillgång

böra bekämpas genom mer effektiva straffbestämmelser i 23 kap. strafflagen.

6:o). Enligt en allmänt utbredd uppfattning fungerar rättens ombudsmansinstitutionen mindre tillfredsställande, och den kontroll öfver konkursförfarandet, som med densamma åsyftats, vinnes ofta nog icke. Det är en allmän klagan, att rättens ombudsman nedlägger alltför ringa intresse på uppdragets fullgörande. Arfvodet torde böra bestämmas i enahanda ordning som godemansarfvodet och likasom detta vinna laga kraft endast i sammanhang med slutredovisningen.

7:o). Olika meningar hafva yppat sig angående rättsförhållandet mellan inteckningshafvare och oprioriterade borgenärer beträffande afkomst af fastighet, äfvensom emellan förlagsinteckningshafvare och oprioriterade beträffande fördelningen af kostnaderna mellan dem. Tydliga lagbestämmelser härutinnan skulle vara af gagn.

8:o). Fråga torde vara, huruvida ej straffbestämmelser böra införas mot dem, som genom att uppenbart vilseleda rätten skaffa sig rösträtt vid godemansval. Gentemot sådant förfarande, som ingalunda är sällsynt, står lagen nu maktlös.

9:o). Angående rätta tolkningen af 88 § hafva olika meningar yppats, i det tvifvel råder, om fordringsrätten för framtiden kvarstår i det fall, att borgenär underlåter gå eden, och rätten genom dom lämnar bevakningen utan afseende.

10:o). Enligt gällande lag pröfvar rätten för ackord ställd säkerhet endast i det fall, att ackordet sist en vecka förut blifvit af borgenär bestridt. Önskligt vore, att lagen ålade rätten att ex officio pröfva ackordet jämväl beträffande säkerheten. Det är nämligen förenadt med svårighet för borgenärerna att så påpassa konkursförfarandet, att de iakttaga att i rätt tid bestrida ackordet.

11:o). Till gagn vore en bestämmelse därom, att utdelning i konkurs, som ej inom viss tid lyftats, skulle till det allmänna aflämnas, t. ex. insättas i allmänt ränteri.

12:o). Borgenärernas trygghet torde kräfva, att sysslomän, som icke genom borgenärsbeslut delat förvaltningen, svara solidariskt för konkursboets medel. Den delade ansvarigheten vid uppdrag af denna beskaffenhet synes ej förenlig med modern rättsuppfattning, och konkursarfvodena äro i regel så rundligt tilltagna, att dylikt ansvar utan orättvisa torde kunna af konkursförvaltarna utkrävas.

13:o). Begreppet köpman i 139 § torde kräfva förtydligande, hvilket bäst vinnes genom en omarbetning af bestämmelserna i förordningen om handelsböcker. Dessa förefalla äfven i öfrigt åtskilligt för-

åldrade och tarfva i hög grad en genomgripande revision. I detta afseende tillåter sig handelskammaren härhos bifoga afskrift af sin underdåniga framställning i ämnet den 7 juli 1905.

14:o). Lagstiftningen bör inskräpa skyldigheten för en person, som icke kan göra alla rätt, att ofördröjligen själf begära sig i konkurs. Äfvenledes böra straffbestämmelserna skärfas särskildt för gäldenärer, som trots obestånd fortsätta sin rörelse. Bestämmelserna angående ansvar för vårdslöshet mot borgenärer böra grundligt omarbetas, så att med straff beläggas jämväl alla de förfaranden, som, ehuru något olika med brottstyperna i 23 kap. 3 § strafflagen, ändock äro till resultatet med dem likartade. Det skulle äfven vara till gagn för det allmänna, om borgenärerna kunde tillerkännas rätt att till allmänt åtal angifva vårdslös gäldenär. För närvarande måste det allmänna rättsmedvetandet ofta nog känna sig kränkt, då till och med ganska påtagliga fall af vårdslöshet mot borgenärer lämnas obeifrade.

15:o). Såsom allmän anmärkning mot samtliga delgifningsförfaranden i konkurslagen gäller, att desamma fungera mindre tillfredsställande. Önskningsmålet är, att alla delgifningar skola ske genom rättens försorg och bestämmas af regler, som göra, att resultatet under inga omständigheter riskeras.

16:o). Skyldigheten för konkursbo att lösa rättens protokoll är särskildt för små konkursbon betungande och leder till utskrift af en mängd onödiga handlingar. Denna lösenskyldighet har karaktären af en skatt och torde såsom sådan knappt äga berättigande.

Stockholm den 20 februari 1906.

För Stockholms köpmannaförenings handelskammare:

Oscar Almgren.

Fredr. Grönwall.»

»Till Lagutskottet vid 1906 års lagtima riksdag.

Sedan af ledamoten af Riksdagens Andra Kammare konsul C. J. F. Ljunggren från Kristianstad väckts motion om revision af gällande konkurslag, får Sveriges allmänna handelsförening härmed uttala sin anslutning i motionens syfte.

*Yttrande af
Sveriges all-
männa han-
delsförening.*

De hänseenden, i hvilka vår nu gällande konkurslagstiftning företer bristfälligheter, äro enligt den inom föreningen vunna erfarenhet hufvudsakligen följande.

För det första erinras, att möjligheterna för en fordringsägare att få insolvent gäldenär försatt i konkurs äro alltför snävt tillmätta. I stället för att, såsom vår lag gör, speciellt angifva en massa konkursanledningar, vore det utan tvifvel mera praktiskt att i enlighet med den tyska konkursordningen föreskrifva öppnandet af konkursförfarande, då efter ansökan af borgenär gäldenärens oförmåga att göra rätt för sig gjorts sannolik för domstolen. En dylik anordning förutsätter emellertid fri bevispröfning för domstolen och torde därför hos oss få anstå, till dess våra bevisningsregler blifvit ändrade; men en förändring i lagstiftningen, hvilken man med skäl kan påfordra, det är, att man för att få tillgodogöra sig de konkursanledningar, hvilka omförmälas i § 3 i konkurslagen, icke skall, såsom nu i praxis fordras, behöfva förete laga kraftvunnen dom på sin fordran. Ifrågavarande konkursanledningar äro de, som oftast återopas, men har man råkat ut för en tredskande gäldenär, kan man under två à tre års tid intet uträtta för att uttaga sin fordran, emedan gäldenären går till högre rätt och eventuellt till Kungl. Maj:t med själfva krafålet och under tiden förklarar sig sakna utmättningsbara tillgångar. Olägenheten härutaf är så mycket större, som man tyvärr på många håll har den erfarenheten, att själfva utsökningsväsendet handhafves alltför slappt, att intyg om saknad af utmättningsbara tillgångar ofta nog lämnas på gäldenärens blotta uppgift härom och att enda medlet för fordringsägaren att få ut sin rätt sålunda är att kunna genom ansökan om konkurs och genom den därvid i förgrunden trädande gäldenärseden få fram tillgångar. Med hänsyn till hvad nu är anfördt, synes det vara att förorda, att, i likhet med hvad som gäller enligt den tyska konkursordningen, borgenär, som vill söka gäldenären i konkurs, endast behöfver göra sin fordran sannolik. Med en sådan föreskrift vore åtminstone så mycket vunnet, att en fordringsägare, som fått underrätts dom på sin fordran, icke behöfde vänta med inledandet af konkursförfarande, till dess efter klagan af den tredskande gäldenären domen blifvit fastställd af Kungl. Maj:t.

För öfrigt vill på tal om inledande af konkursförfarande föreningen erinra, att konkursens uppgift är att afveckla en insolvent gäldenärs affärer, så att alla fordringsägare, i den mån de icke äro skyddade genom laga förmånsrätter, erhålla lika rätt, men att konkursinstitutets uppgift egentligen icke är att utgöra ett medel för enskild fordrings-

ägare att tvinga fram betalning för sin fordran. På grund af bristerna i vårt utskökningsväsende har konkurs hos oss i praxis användts äfven för denna sista uppgift, och häruti torde lämpligen icke böra göras någon ändring, förrän utskökningsväsendet blifvit reformerat; men denna omständighet bör icke få bortskymma synen på konkursens egentliga uppgift och den därutaf betingade fordran, att konkursanledningarna böra formuleras sålunda, att fordringsägarna i gemen hafva någon utsikt att få insolvent gäldenär i konkurs, medan han ännu har några tillgångar kvar, så att dessa icke få användas till full betalning åt dem, som framför de öfriga haft turen hinna så långt, att de fått klara papper för inledande af konkurs.

Tydliga föreskrifter synas krävas därom, att såväl utlänning som gift kvinna, som drifver näring, kunna försättas i konkurs. Praxis är vacklande i dessa hänseenden.

§ Beträffande de förhållanden, för hvilka lagstiftas i tredje kapitlet af nu gällande konkurslag, synes bästa rättelsen vara att vinna genom en förbättrad lagstiftning rörande konkursförbrytelser. Särskildt synes vara att erinra, att på samma gång lagens bestämmelser i 23 kap. strafflagen mången gång kunna synas väl hårda, såtillvida som den minsta afvikelse från det i lag föreskrifna sätt att föra handelsböcker kan medföra ansvar för vårdslöshet, det ofta händer, att gäldenärer, som ådagalagt verklig vårdslöshet mot sina borgenärer, gå fria från allt åtal och straff, enär åtalsrätten tillkommer enskild borgenär, och man ju vet, huru motbjudande det är att sätta i gång ett dylikt personligt åtal, på hvilket kan följa frihetsstraff. Därför borde tillses, huruvida icke åtalsrätten i dylika fall lämpligen bör lämnas — utom åt den enskilde borgenären — jämväl åt konkursförvaltningen såsom sådan eller åt offentlig myndighet.

Erfarenheten har visat, att långsamheten vid afvecklingen af en konkurs, de med utredningen i regel förknippade oproportionerligt höga omkostnaderna samt de ofta mindre köpmansmässigt ledda realisationerna åsamka fordringsägarna förluster och andra olägenheter. Hvad härvidlag genom lagstiftning kan åtgöras skulle verka synnerligen godt för både gäldenär och borgenärer. Ifrågasättas kan, huruvida icke ombudsmannainstitutionen borde utbytas mot en ändamålsenligare kontrollanordning eller, om den anses böra bestå, i allt fall undergå sådan omgestaltning, att ändamålet med kontrollen från rättens sida vunnas, utan att kostnaderna härför blefve oskäligt betungande för borgenärerna. Möjligen kunde ifrågasättas, att, såsom blifvit antydtt af ett par reserveranter i lagutskottet vid 1905 års lagtima riksdag, konkursförvaltningen

under tiden till inställedagen kunde omhänderhafvas af en af rätten eller domaren förordnad person samt efter nämnda dag af samma person jämte en af borgenärerna på inställedagen utsedd syssloman, därest borgenärerna ansåge sådant val erforderligt. Härigenom skulle man, såsom reservanterna i fråga anföra, undgå den understundom växlande förvaltningen, och man skulle blifva befriad ifrån en ofta af ett fåtal borgenärer, hvilkas fordringar äro af tvifvelaktig beskaffenhet, utsedd godemansförvaltning, liksom man hindrade framgången af det värfvande af borgenärsröster, som vissa personer använda för att af gode- och sysslomannabefattningen i konkurs skapa ett för dem inbringande men för borgenärernas intressen likgiltigt yrke.

Beträffande förvaltningen af konkursboets egendom, synes lämpligt, att i lagen införes föreskrift om skyldighet för förvaltarne att göra penningemedel räntebärande genom deras insättande i bankinrättning.

På tal om förvaltningen af konkursbo och förvaltarens åligganden förtjänar än ytterligare framhållas lämpligheten utaf att utredningsmännen åläggas meddela borgenärerna upplysning om vissa för dem betydelsefulla data och fakta under konkursen, såsom om jäf mot gjorda bevakningar, dagen för förlikningssammanträde, dagen för första behandling af jäfsanmärkningar i rätten, dagen för utdelningar o. s. v. Det är visserligen sant, att borgenärerna kunna i nu angifna hänseenden tillvarataga sina intressen genom att meddela godemännen och sysslomännen instruktion om underrättelseplikt m. m., men då erfarenheten visar, att den teoretiska möjlighet, hvilken sålunda förefinnes, icke omsättes i verklighet, synes skäl föreligga för lagstiftningens reglerande ingripande. Ett ytterligare skäl härför är, att, därest en konkursförvaltning skulle åsidosätta af borgenärerna uti ifrågavarande hänseenden meddelad instruktion, några fullt klara lagbestämda påföljder med vår nuvarande lagstiftning ej gifvas. Särskildt vill föreningen erinra om behofvet utaf att meddelande om efterbevakningar i konkurs lämnas till de borgenärer, som förut bevakat, äfvensom till make, som begärt undanskiftande. Exempel hafva gifvits på fall, då borgenär, som bevakat på inställedagen och fått sin fordran jäfvad, återtagit sin bevakning för att sedermera upprepa den i form af efterbevakning vid en tidpunkt, då öfriga borgenärer icke haft någon tanke på att tillvarataga sina intressen gentemot ett ohemult fordringsanspråk. För behörigt skydd i dylika fall är det icke tillräckligt med den annons om förekommande efterbevakningar, som af rätten införes i de offentliga tidningarne, eller med det meddelande, som af rätten lämnas till sysslomännen i konkursen. I betraktande af bestämmelsen, att make, som

vill undanskifta egendom i konkurs, skall göra anmälan härom gentemot hvarje bevakning som göres, vare sig på inställedagen eller därefter, kunna till följd af bristande kännedom om efterbevakningar synnerligen svåra rättskränkingar tillfogas en make, hvars egendom rätteligen icke skall svara för betalning af fordran, som efterbevakas.

I sammanhang med frågan, om konkursförvaltningen synes böra påpekas en obillighet mot konkursgäldenären, hvilken med vår nuvarande lagstiftning icke förebygges och hvilken består däri, att, om konkursboets förvaltare förskingra de till utdelning bland borgenärerna afsedda medel, gäldenären likväl för framtiden är ansvarig för fulla gälden. Denna uppfattning, hvilken blifvit fastslagen genom Kungl. Maj:ts i dom den 18 december 1878 gifna tolkning af 32 § konkurslagen, måste framträda såsom synnerligen obillig, då man betänker, att konkursgäldenären själf icke har någon makt vid valet af konkursförvaltare. Därför bör i rättvisans namn en lagändring ske, hvarigenom gäldenären för framtiden fritages från så stor del af sin gäld, som skulle hafva guldits i konkursen, därest de till utdelning disponibla medel blifvit för sådant ändamål använda.

Vidkommande frågan om borgenärernas beslutanderätt vid val af konkursförvaltningen samt i öfriga på deras afgörande beroende frågor i konkursen, synas jämväl närmare lagföreskrifter vara erforderliga i syfte, *dels* att röstning icke må tillåtas för uppenbart obehöriga fordringsanspråk, och *dels* att rösträtten må för olika slag af fordringsägare begränsas till de frågor, af hvilka de hafva intresse i konkursen. Som det nu är, blir, särskildt vid godemansval, utgången ofta beroende på röster för fordringar, hvilka till sin existens och uppgifna omfattning äro mer än tvifvelaktiga, och exempel gifvas i massa på fall, då hela konkursförvaltningen behärskas af en fordringsägare, som för sin fordran har full säkerhet i in-teckning i gäldenärens fasta egendom. De korrektiv, som i nu angifna hänseenden ligga i bestämmelserna i § 60 1 mom. konkurslagen, äro ingalunda tillfyllestgörande, då de *dels* äro för otydliga och *dels* gifva alltför ringa makt åt den stora massan af fordringsägare, hvilka för sina fordringar icke hafva pant eller annan säkerhet. Fråga kan vara, huruvida icke den rätta lösningen af dessa spörsmål gifves därigenom, att maktens tyngdpunkt förlägges till den af rätten utsedde deltagaren i konkursförvaltningen, för hvilken de bland borgenärerna vid sammanträde yppade meningar finge tjänstgöra enbart som ledning.

Den s. k. anslagstiden, hvarunder borgenärer äga att inkomma med sina bevakningar, synes med nutidens utvecklade kommunikationer

och postgång vara alltför lång och torde kunna förkortas med en månad. Den nuvarande långa anslagstiden leder stundom till afsevärda olägenheter därigenom, att jämlikt 48 § konkurslagen lös egendom icke må annat än i de i nämnda § angifna undantagsfall säljas före inställedagen. Ofta förekomma fall, då redan före denna tidpunkt yppa sig tillfällen till en fördelaktig realisation af konkursboets egendom, hvilka nu måste lämnas obegagnade, och ofta utsättas konkursbon för onödiga omkostnader genom det af lagens ifrågavarande bestämmelser föranledda nödtvång att behålla förhyrda affärslokaler och förvaringsrum längre tid än som med möjlighet till en snabbare realisation vore nödigt.

Vidkommande själfva proceduren för granskning af bevakade fordringar, synes föreningen, att det i 70 § af gällande konkurslag såsom undantag föreskrifna anstånd med granskningen bör blifva obligatoriskt, hvarifrån undantag bör gifvas endast för det fall, att alla bevakade fordringar äro på inställedagen representerade och alla vederbörande ena sig om granskningens omedelbara verkställande. Anstånds-förfarandet har nu nämligen i praxis blifvit det vanliga, hvadan jämväl lagstifningen bör ändras till konsekvens härmed. Detta är så mycket nödvändigare som just med hänsyn till den nu rådande praxis de på inställedagen närvarande borgenärer ofta nog äro rätt få och denna omständighet i enskilda fall skulle kunna begagnas af de närvarande till att genom underlåten begäran om granskning insmyga fordringar af tvifvelaktig beskaffenhet.

I många hänseenden är vår nu gällande konkurslag otydlig och den till ledning för tolkningen utvecklade praxis sväfvande. Så hafva olika meningar yppat sig angående rättsförhållandet mellan in-tecknings-hafvare och oprioriterade fordringsägare beträffande afkomst af fastighet äfvensom angående fördelningen af konkurskostnaderna mellan förlags-in-teckningshafvare och oprioriterade. Icke heller råder full klarhet, huru långt verkningarne af utan anmärkning lämnad bevakning i konkurs samt af konkursdom, särskildt sådan, hvars innehåll motiveras med bristande åt förelagd borgenärsed, sträcka sig utom konkursen.

Mot samtliga delgifningsförfaranden enligt konkurslagen torde kunna anmärkas, att de fungera mindre tillfredsställande. Ett önskemål är, att delgifningarne må ske genom rättens försorg och att sådana regler därför uppställas, att det med dem afsedda resultatet icke riskeras.

Hvad angår frågan om införande af ett ackordsförhandlingsinstitut utan konkurs synas skäl tala både för och emot. Hvad som synes föreningen särskildt önskvärdt, det är, att man kunde finna former, hvarigenom undvikes, att, när en insolvent köpmans affär ställes under

afveckling, de personer, hvilka sakna möjlighet att under en kortare tidrymd afveckla sina förbindelser med honom, ovillkorligen skola dragas med i fallet, fastän de, om afvecklingen ej behöfde gå så brådstörtadt och förefintliga förbindelser finge under någon tid omsättas, godt skulle kunna hålla sin egen ställning uppe och göra rätt för sig. Möjligen skulle i sådant syfte några fördelar vara att vinna af ett administrations- eller ackordsinstitut utan konkurs.

Hvad här ofvan blifvit anfördt synes föreningen innefatta talande skäl för en omarbetning af vår konkurslagstiftning, och synas bristerna i nu gällande lag vara så många, beröra så många afdelningar af konkursrätten och delvis afse så väsentliga områden af densamma, att det icke torde stå att råda utan en genomgående granskning och omarbetning af hela lagstiftningen ifråga. Föreningen vill därför förorda bifall till den af herr Ljunggren väckta motionen.

Stockholm den 7 april 1906.

För Sveriges allmänna handelsförening
Styrelsens förvaltningsutskott:

Henrik Axelson.

Theodor Åström.»

Af förevarande båda motioner afser herr Ljunggrens en allsidig revision af konkurslagen m. m., hvaremot herr Ericssons motion endast berör en specialfråga inom konkursrätten, hvilken i herr Ljunggrens motion är vidrörd.

Såsom herr Ljunggren i sin motion omförmäler, väckte han vid nästlidet års lagtima riksdag en motion af enahanda innebörd som den nu ifrågavarande. I båda dessa motioner har som ett hufvudsakligt framträdande skäl för en allmän revision af konkurslagen framhållits det missnöje med lagen, hvilket skulle förefinnas inom affärsvärlden. Att ett sådant missnöje i viss mån föreligger, kan ej förnekas. De utskottet tillhandakomna, här ofvan omnämnda skrivelser bära därom vittne. Utskottet kan emellertid icke underlåta att uttala som sin mening,

*Utskottets
yttrande.*

att ifrågavarande missbelåtenhet till stor del beror af omständigheter, som icke framkallas genom konkurslagens bestämmelser.

Det lärer sålunda ej kunna förnekas, att det i vårt land härskande kreditsystemet lämnar åtskilligt öfrigt att önska. Utan närmare undersökning om en persons betalningsförmåga lämnas honom kredit, ofta till betydande belopp, och förlust måste ju ofta häraf blifva en följd. Mången betalningsinställelse med ty åtföljande förluster för fordringsägarna skulle undvikits, om vederbörande med större försiktighet lämnat kredit. Det torde därför med fog kunna sägas, att om själfva grunden, kreditsystemet, vore annorlunda ordnad, skulle ock i mycket förhållandena uti nu ifrågavarande afseende vara annorlunda, och därigenom undvikits de förluster vid inträffade konkurser, man nu vill tillskrifva konkurslagens förmenta brister.

Då vidare konkursinstitutet i vårt land är så ordnadt, att borgenärerna själfva öfvertaga förvaltningen af konkursboet, utse förtroendemän samt bestämma grunderna för konkursboets afveckling och arfvode åt förtroendemännen, så måste utgången af konkursafvecklingen i mycket bero af det sätt, hvarpå borgenärerna i dessa afseenden tillvarataga sina intressen. Det är emellertid en allmän erfarenhet, att härvid åtskilligt af dem försummas såväl på grund af den ofta inom affärsvärlden rådande obekantskap med konkurslagens bestämmelser som genom liknöjdhet och brist på erforderlig påpasslighet. Det blir under sådana förhållanden ej lagens, utan de intresserades eget fel, att konkursförvaltningen ofta ej är tillfredsställande, konkursutredningen alltför långvarig och kostsam och utdelningen mindre, än man väntat. Motionären själf har lämnat ett bevis härför genom det i hans förra året väckta motion återgifna yttrande vid Sveriges allmänna handelsförenings årsmöte 1904, så lydande: »Det är nog sant, att fordringsägarna, om de hafva fullständig kännedom om bestämmelsen i § 44 konkurslagen samt passa på och äro närvarande vid sammanträdena, kunna göra sådana föreskrifter, som äro gagneliga för borgenärerna och hindra mindre samvetsgranna gode män och sysslomän att illa förfara med konkursboets medel, men då erfarenheten visat, att fordringsägarna bruka sakna fullständig kännedom om konkurslagen och icke alltid kunna vara närvarande vid sammanträdena för att bevaka sina intressen, är nog särdeles önskvärdt att snarast få förbättrade bestämmelser införda.»

I mycket beror det därför äfven på borgenärerna själfve, att personer, som ej äro i besittning af nödig sakkunskap eller sakna intresse för annat än konkursarfvodet, lyckas att genom anskaffande af fullmakter i tillräcklig mängd förskaffa sig uppdrag att vara gode

män och sysslomän. I detta afseende bör särskildt påpekas, att köpmannaföreningarnes ombud ofta väljas till sysslomän i konkurser, äfven där boet är aflägst från ombudets vistelseort och möjlighet att tillvarata boets bästa därför icke i allmänhet är att förutsätta, äfvensom att dylikt val mången gång äger rum kanske mera för att bereda ombudet aflöning för dess ombudskap än på grund af förmåga eller intresse att tillgodose borgenärernas bästa.

Oafsedt hvad sålunda anförts, vill utskottet dock icke förneka, att åtskilliga brister förefinnas i konkurslagen. Det ligger också i sakens natur, att med affärslifvets snabba utveckling en så pass gammal lag som konkurslagen kan tarvva vissa förändringar. Och om äfven, på sätt ofvan framhållits, de ofta återkommande krafven på reformer icke i allo kunna anses välgrundade, så häntyda de dock otvifvelaktigt på förefintlighet af missförhållanden, som till äfventyrs böra kunna i någon mån afhjälpas äfven genom förändringar i gällande lagstiftning.

I detta afseende måste man erkänna, att fog förefinnes för klagomålen öfver svårigheterna att i tillräckligt god tid få gäldenären försatt i konkurs. Ett sådant fall föreligger däri, att enligt gällande rätt fordran, som grundar sig på dom, ej kan som konkurslagen fordrar anses för »klar och förfallen», förrän domen vunnit laga kraft. Därigenom kan en gäldenär, som af underrätt ådömts betalningsskyldighet, genom att utan skäl fullfölja talan i högre rätter hindra borgenären att genom hans försättande i konkurs göra sin rätt gällande. Det synes därför kunna ifrågasättas, huruvida ej i analogi med 39 § utsökningslagen borgenär, som genom underrätts dom fått gäldenär ålagd betalningsskyldighet, borde äga rätt att, oafsedt att domen ej vunnit laga kraft, påkalla tillämpning af 3 § konkurslagen. Möjlig tvekan om befogenheten af en sådan lagändring bör försvinna, ifall man därmed anser sig kunna förbinda någon garanti, såsom exempel hvarpå inom utskottet ifrågasatts ett stadgande om skyldighet för borgenär, som vill begagna sig af en sådan rätt, att ställa pant eller borgen för den skada, som härigenom kunde gäldenären tillskyndas, för den händelse högre rätt funne honom ej vara betalningsskyldig.

Beträffande härefter konkursförvaltningen, så påyrkas lagstiftningens medverkan till att kontrollen blir effektivare, förvaltningen sakkunnigare samt kostnaden för kontrollen och förvaltningen billigare. Såsom ofvan framhållits, skulle i dessa afseenden många klagomål förfalla, om borgenärerna själfva bättre än för närvarande tillvaratoge sina intressen. Klart är emellertid, att mycket här beror äfven på hur lagstiftningen ordnar

förhållandena, men vanskligare är att gifva någon anvisning, huruledes gällande bestämmelser, vid hvilkas tillkomst man sträfvat att tillgodose just förenämnda önskemål, böra kunna ytterligare förändras, för att man må komma till ett bättre sakernas tillstånd. Något bestämdt och öfvertygande uppslag i detta afseende har icke blifvit af motionären eller i ofvan intagna skrivelser framlagdt. Och utskottet är heller icke i tillfälle att framlägga något slutgiltigt förslag. Emellertid anser utskottet frågan vara af den vikt, att den bör göras till föremål för en närmare undersökning.

Såsom en tänkbar utväg vill utskottet därvid framhålla, att den i 40 § konkurslagen rätten eller domaren tillagda befogenhet att för vissa fall utse gode män kunde lämpligen utsträckas att innefatta äfven andra fall än de där omförmälda, särskildt i syfte att förekomma det öfverklagade förhållandet, att borgenärer med tvifvelaktiga fordringar finge på godemansvalet och därmed ofta äfven på sysslomannavalet ett obehörigt inflytande. Det kunde i sammanhang därmed vidare förtjäna att tagas i öfvervägande, huruvida ej någon af rätten eller domaren nämnd person borde jämte den eller de af borgenärerna valda gode männen eller sysslomännen öfvertaga den egentliga förvaltningen.

Hvad härefter angår rättens ombudsman, skulle möjligen till den ofvan föreslagna anordningen kunna anknytas den af mängen förordade fullständiga indragningen af nämnda befattning på det sätt, att den från rättens sida utsedde gode mannen eller sysslomannen äfven finge i uppdrag att fullgöra det väsentligaste af den nuvarande ombudsmannens befogenheter. Men häremot reser sig den viktiga invändningen, att kontroll och förvaltningsuppdrag på detta sätt skulle blifva anförtrodda åt samma person.

Rörande de år 1890 genomförda ändrade föreskrifterna i fråga om bestämmandet af konkursarfvoden har åtminstone på många håll gjorts den erfarenheten, att dessa föreskrifter ingalunda, såsom syftet varit, visat sig kunna motverka oskäligen arfvoden, men väl däremot ställt ombudsmannen i en mera beroende ställning till borgenärerna än förut genom att göra hans arfvode beroende af desses förslag, ehuruval man äfven därutinnan väntat sig en motsatt verkan af lagändringen. En förändring i detta missförhållande borde därför ske i syfte att öka ombudsmannens själfständighet och därmed äfven kontrollen.

Att arfvodena till gode männen och sysslomännen ofta blifva oskäligen, är obestridligt. Det var just för att i ytterligare mån söka råda bot på detta missförhållande, som år 1899 stadgades, att gode män

och sysslomän ej själfva skulle få för egen del eller såsom ombud för annan deltaga i borgenärernas beslut om arfvodena. Denna lagändring lärer ej haft synnerligen stor verkan i åsyftad riktning, enär det nu ofta tillgår så, att sysslomännen för det tillfälle, då beslut om arfvode skall fattas, öfverlåta sina innehafvande borgenärsfullmakter på andra personer. Här föreligger sålunda fortfarande fullt fog att söka ingripa genom en ändring i gällande föreskrifter. Visserligen äga nu borgenärerna rätt att klaga öfver beslutet om arfvodet, men i många fall kan denna rätt sägas faktiskt vara dem betagen, då de äro aflägsset boende och ej kunna närmare följa förvaltningen samt dessutom svårigheter alltid yppas att förebringa erforderlig utredning till kullkastande af ett i laga ordning fattadt beslut. En utväg i detta afseende vore föreskrift om att beslutet skall, oafsedt om besvär anföras eller icke, alltid underställas rätten, såvida man ej vill gå så långt, att rätten skall utan föregående beslut af borgenärerna eller eventuellt efter förslag af rättens ombudsman bestämma arfvodet.

En enligt utskottets uppfattning befogad anmärkning är, att den så kallade anslagstiden måste under nuvarande förhållanden anses onödigt lång. Förkortning af densamma skulle befördra möjligheterna af en fördelaktig realisation af konkursboets egendom samt påskynda konkursens afslutning. Äfven andra i konkurslagen uppställda tidsbestämmelser torde sannolikt vid närmare granskning jämväl visa sig kunna med fördel förkortas.

Ett berättigadt kraf från borgenärernas sida synes äfven vara, att de genom konkursförvaltningens försorg erhålla underrättelse om vissa för dem betydelsefulla data och fakta under konkursen. Sålunda synes böra förordas det i herr Erikssons motion framställda yrkandet, att borgenär, mot hvilkens bevakning framställts jäf, bör underrättas såväl om anmärkningen som om dagen för förlikningssammanträdet. Vidare synes vara förtjänt af öfvervägande, huruvida ej meddelande bör lämnas äfven om dagen för utdelningar eller åtminstone för slututdelningen, möjligen äfven om efterbevakning eller i ännu något ytterligare fall.

Utvidgad rätt för allmän åklagare att efter angivelse af målsägande åtala äfven gäldenärs vårdslöshet i konkurs påyrkas ofta och torde äfven vara af förhållandena påkallad. Ett särskildt skäl därtill föreligger ock i den omständigheten, att de olika slagen af konkursförbrytelser så ingå i hvarandra, att det ofta måste inträffa, att sedan en åklagare, såsom det synes med fog, åtalat en gäldenär för bedrägeri eller oredlighet i konkursen, så befinnes efter en mödosam utredning förbrytelsen ej kunna lagligen hänföras till annat än vårdslöshet, hvar-

vid hela saken måste förfalla. Ett annat ofta framfördt önskemål, som jämväl förtjänar tagas i öfvervägande, är befogenhet för gode män och sysslomän att i denna deras egenskap såsom målsägande åtala eller till åtal angifva konkursförbrytelser.

Ett mycket och med fog öfverklagadt förhållande, som ofta leder till rättsförluster, är saknaden af föreskrift om rätt för sysslomännen att i denna deras egenskap fullfölja talan mot beslut rörande tvistefrågor i konkurs.

De nu anförda exemplen på vissa delar af konkurslagstiftningen, som kunna tarfva förbättring, utgöra enligt utskottets uppfattning tillräcklig anledning att tillstyrka en skrivelse till Kungl. Maj:t i motionernas syfte. Helt visst gifves äfven åtskilligt annat inom konkurslagstiftningens område, som torde kunna och böra förändras, hvilket dock bäst kommer att framgå vid en närmare utredning af ämnet. Däremot anser sig utskottet böra framhålla, att, såvidt utskottet kunnat finna, tillräckliga anledningar och förutsättningar saknas för att nu, såsom det synes föresväfvat herr Ljunggren, söka genomföra en mera fullständig omskapning af vårt konkursförfarande genom att i väsentliga delar bygga det på nya grunder.

Vid en blifvande utredning torde ock böra tagas i öfvervägande lämpligheten och behovet att i vår rätt införa bestämmelser om ackordsförhandling utan konkurs. Detta institut är exempelvis infördt i vårt närmaste grannland Norge. Laguskottet vid 1902 års riksdag, hvilket ställde sig afvisande gentemot då väckt yrkande om dess införande hos oss, ville dock ej förneka, att en lagstiftning i sådant syfte stundom skulle medföra icke oväsentliga fördelar. Visserligen behöfde efter de år 1885 tillkomna förändringarna i konkurslagen tillämpningen af denna lag icke ovillkorligen medföra, att konkursgäldenärens rörelse måste afstanna och boets egendom oförtöfvadt realiseras, äfven om sådant uppenbarligen vore för både borgenärerna och gäldenären ofördelaktigt. Men otvifvelaktigt kvarstår såsom ett kännbart missförhållande, att afveckling under hand eller s. k. ackordsförvaltning utan konkurs icke kan lagligen åvägbringas. I de talrika fall, då tillfälliga omständigheter tvingat en person att inställa sina betalningar, men där förbättrade konjunkturer antagas kunna inom en kortare tid kanske upphjälpa hans ställning, öppnar ackordsförhandlingen utan konkurs möjlighet för honom att icke behöfva nedlägga en rörelse, som han sedan till egen och fordringsägares skada ej vidare kan återupptaga. Ett sådant nedläggande af en rörelse kan äfven lända till stor skada för en mängd underhåfvande och andra personer, hvilka för sitt uppehälle

varit beroende af verksamhetens fortgång. Möjligheten för en enda borgenär att antingen genom bestridande hindra ackordsförhandling eller mot afstående af eventuellt bestridande tilltvinga sig full betalning har emellertid ofta utgjort bestämdt hinder mot en sådan afveckling. Och de svårigheter, hvarmed förvaltningen haft att kämpa, då för rättsligt representerande erfordras hvarje intressents fullmakt, hafva i sin mån bidragit till att hindra en på frivillighetens väg påbörjad afvecklings fortgång och avslutande. Utskottet anser sig därför i likhet med 1905 års lagutskott böra förorda utredning om de förutsättningar, under hvilka detta institut kunde komma till stånd.

Med stöd af hvad sålunda anförts hemställer utskottet:

att Riksdagen, i anledning af förevarande motioner, ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t taga i öfvervägande, i hvilka afseenden gällande konkurslag tarfvar en omarbetning, därvid äfven frågan om införande af ackordsförhandling utan konkurs synes böra tagas under ompröfning, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill detta öfvervägande kan gifva anledning.

Stockholm den 26 april 1906.

På lagutskottets vägnar:

C. A. SJÖCRONA.
